Liikenne- ja viestintäministeriön kirjallinen lausunto eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostolle laista raskaiden kuorma-autojen tienkäyttöverosta ja eräiden lakien muuttamisesta (HE 314/2018 vp)

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto on kutsunut liikenne- ja viestintäministeriön kuultavaksi hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi raskaiden kuorma-autojen tienkäyttöverosta ja eräiden lakien muuttamisesta.

Hallitusohjelman mukaan Suomessa otetaan käyttöön raskaan liikenteen tienkäyttömaksu (vinjetti). Vinjetin tavoitteena on saattaa ulkomaille rekisteröidyt Suomen tieverkkoa käyttävät raskaat ajoneuvot suomalaisten ajoneuvojen kanssa tasavertaisesti veronalaisiksi.

Hallitus vahvisti puoliväliriihessä 2017, että vinjetti otetaan käyttöön hallitusohjelma mukaisesti. Puoliväliriihen jälkeen liikenne- ja viestintäministeriö, valtiovarainministeriö ja Liikenteen turvallisuusvirasto ovat yhdessä selvittäneet erilaisia etenemisvaihtoehtoja.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki raskaiden yli 12 tonnisten kuorma-autojen tienkäyttöverosta, eli ns. raskaan liikenteen vinjetti. Verosta saadut tulot tulisivat valtiolle ja se kohdistuisi N3 ja N3G -luokan kuorma-autojen sekä ajoneuvoyhdistelmien käyttöön Suomen tieverkolla. Vero koskisi sekä kotimaahan että ulkomaille rekisteröityjä kuorma-autoja ja ajoneuvoyhdistelmiä. Vero olisi aikaperusteinen.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää liikenteen hinnoittelun laajentamista kannatettavana kestävän liikennejärjestelmän näkökulmasta. Lisäksi on tärkeää, että käyttäjä maksaa -periaate ulottuu kaikille tieverkon käyttäjille. Ympäristöperusteinen tiemaksujärjestelmä edesauttaa pitkän aikavälin ilmastotavoitteiden saavuttamista sekä vahvistaa suotuisten vaikutusten toteutumista. Suomessa ei ole aiemmin ollut käytössä veroja tai maksuja, joita esitetty aikaperusteinen vinjetti edustaa.

Taloudelliset vaikutukset

Tienkäyttöveron käyttöönoton arvioidaan lisäävän valtion vuotuisia verotuloja noin 34 miljoonalla eurolla. Tienkäyttövero kompensoidaan kotimaiselle raskaalle liikenteelle täysimääräisesti alentamalla käyttövoimaveroa EU-maksimin mukaisesti. Kompensaatio ei kuitenkaan ole täysimääräinen kaikelle kotimaiselle raskaalle liikenteelle, vaan kompensaation taso vaihtelee yrityksittäin.

Kompensaation arvioidaan alentavan valtion verotuloja 28 miljoonalla eurolla. Lisäksi uuden veron arvioidut käyttöönottokustannukset ovat noin 800 000 – 1 100 000 euroa. Kun huomioidaan tienkäyttöveron

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite: Eteläesplanadi 16, Helsinki
Postiosoite: PL 31, 00023 Valtioneuvosto
Puhelin: 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

käyttöönotosta aiheutuvat veronkannon vuosittaiset noin 2,5 miljoonan euron kustannukset, ehdotettujen muutosten yhteisvaikutusten valtiontalouteen arvioidaan olevan noin 3,5 miljoonaa euroa ylijäämäisiä vuosittain.

Muut vaikutukset

Jatkossa kotimainen kuorma-autoilija maksaa kahta eri veroa, käyttövoimaveroa sekä tienkäyttöveroa, joilla on erilaiset määräytymisperusteet.

Tienkäyttöveron vaikutuksia raskaan liikenteen ajoneuvokannan ominaisuuksiin, kuten akselisuuteen tai kokoluokkajakaumaan, tai ajoneuvojen käyttöön on vaikea arvioida etukäteen. Kotimaiselle liikenteelle tehtävä kompensointi mahdollisesti lieventää em. vaikutuksia, mutta suuret yhdistelmäajoneuvot voivat lisääntyä.

EU-oikeudelliset näkökulmat

Hallituksen esityksessä on huomioitu laajasti asian EU-oikeudellinen arviointi ja siihen liittyvä problematiikka. EU-oikeudellisia näkökulmia, joihin komissio mahdollisesti tulee kiinnittämään huomiota ovat tienkäyttöveron täysimääräinen kompensaatio kotimaisille ajoneuvoille alentamalla käyttövoimaveroa sekä 3,5 – 12 tonnisten ajoneuvojen jättäminen verovelvollisten ulkopuolelle.

Liikenne- ja viestintäministeriön näkemyksen mukaan EU-lainsäädäntöön liittyy kuitenkin tulkinnanvaraisuutta.

Niko-Matti Ronikonmäki
Johtava asiantuntija

Jakelu Eduskunnan verojaosto

Tiedoksi Ministeri Berner
Sanna Ruuskanen/Talouskehitysyksikkö